

Justitiedepartementet
EU-enheten

EU-nämnden
Riksdagen

Kopia: Justitieutskottet
Kopia: Socialförsäkringsutskottet
Kopia: Konstitutionsutskottet
Kopia: Försvarsutskottet

Kommenterad dagordning för rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 4–5 december 2023

Måndagen den 4 december - Rättsliga frågor

1. Godkännande av dagordningen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande
Se bifogad preliminär dagordning.

2. (ev.) Godkännande av A-punkter

- a) Icke lagstiftande verksamhet
- b) Lagstiftning (offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om Europeiska unionen)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av A-punktslista.

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Maria Malmer Stenergård

3. Förordningen om överföring av straffrättsliga förfaranden

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Överföring av straffrättsliga förfaranden innebär att ett förfarande – från förundersökning till rättegång – överförs från en stat till en annan. I förslaget fastställs EU-gemensamma regler för samarbetet om överföring av straffrättsliga förfaranden. Förslaget avser att förbättra en effektiv och korrekt rättskipning i EU. Det innehåller bestämmelser som syftar till att värna respekten för de grundläggande rättigheterna och att öka effektiviteten och rättssäkerheten vid överföring av straffrättsliga förfaranden. Förslaget ska också möjliggöra överföring i rättskipningens intresse där sådan möjlighet för närvarande saknas samt minska strafffriheten.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser att ställa sig bakom beslutet om allmän riktlinje.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning i justitieutskottet den 15 juni 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: När rådet beslutat om allmän riktlinje inleds trepartsmöten med Europaparlamentet i syfte att nå en överenskommelse om rättsakten, vilken därefter kan antas slutligt.

Faktapromemoria: 2022/23:FPM83

4. Direktivet om ändring av direktiv 2012/29/EU om brottsoffers rättigheter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Brottsofferdirektivet antogs 2012 och innehåller minimiregler om bland annat information, stöd och skydd till brottsoffer samt deras möjlighet att medverka i straffrättsliga förfaranden.

Kommissionen lade den 12 juli 2023 fram ett nytt direktivförslag om ändringar av brottsofferdirektivet. Syftet med ändringsdirektivet är att brottsoffer ska kunna få stöd och tillgång till information, utkräva rättvisa och få ersättning. De föreslagna ändringarna i direktivet innebär utökade rättigheter för brottsoffer och en anpassning av regelverket till samhällsutvecklingen samt den tekniska och den rättsliga utvecklingen.

Förslaget har diskuterats i rådsarbetsgrupp under hösten 2023 och en första genomläsning har genomförts.

Vid RIF-rådet ska en riktlinjedebatt om förslaget hållas.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar förslaget. Att stärka brottsoffers rättigheter är en viktig fråga för regeringen och det är angeläget att brottsoffer ges adekvat stöd och skydd inom hela unionen. Samtidigt behöver insatserna ge ett reellt mervärde för presumtiva brottsoffer i EU och inte vara kostnadsmässigt mer långtgående än nödvändigt. Åtgärderna får inte heller försämra brottsbekämpande och andra myndigheters möjligheter att effektivt förebygga, utreda och lagföra brott. I det fortsatta förhandlingsarbetet kommer regeringen att verka för att bestämmelserna inte blir för detaljerade och att viktiga aspekter av det svenska rättssystemet inte påverkas på ett negativt sätt. Regeringen kommer också att verka för en flexibilitet i hur bestämmelserna ska genomföras nationellt så att regleringen utformas med respekt för medlemsstaternas frihet att organisera sin offentliga förvaltning.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 14 september 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: Fortsatt arbete i rådsarbetsgrupp.

Faktapromemoria: 2022/23:FPM132

5. Övriga frågor: Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet väntas informera om läget i pågående förhandlingar av aktuella lagstiftningsförslag.

6. Rysslands anfallskrig mot Ukraina: kampen mot strafflöshet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 har EU:s medlemsstater vidtagit en rad åtgärder såväl nationellt som på EU-nivå för att säkerställa ansvarsutkrävande för internationella brott som begås i samband med Rysslands aggression mot Ukraina.

På EU-nivå har bland annat diskuterats hur EU:s medlemsstater bäst kan stödja utredningar av krigsförbrytelser genom att skicka nationella experter för att stödja ukrainska utredningar och genom att ge ekonomiskt stöd eller skicka nationella experter till internationella brottmålsdomstolen (ICC). Från Sverige har finansiella bidrag till ICC lämnats om sju miljoner kronor. Därtill har Åklagarmyndigheten sekonderat tre åklagare och Polismyndigheten sex experter till ICC. Polismyndigheten planerar att bidra med fler utredare till ICC:s fältkontor i Kiev. Sverige bidrar även med expertis till EU:s rådgivande civila insats EUAM Ukraina vars mandat utökades i april 2022 för att ge stöd till ukrainska myndigheter som är involverade i utredning och lagföring av internationella brott. Sverige bidrar även med personal till EUMAM Ukraine (*The EU Military Assistance Mission in support of Ukraine*).

Under våren 2022 gavs Eurojust en ny uppgift att bevara, analysera och lagra bevisning avseende krigsförbrytelser som begås i till exempel Ukraina.

Denna bevisning ska Eurojust göra tillgänglig för nationella och internationella rättsliga myndigheter, inklusive ICC. Förordningsändringen syftar till att stärka Eurojusts möjligheter att stödja medlemsstaternas arbete med att utreda och lagföra de som är ansvariga för krigsförbrytelser. Databasen som inrättats för denna uppgift har tagits i bruk (*Core International Crimes Evidence Database – CICED*).

I avvaktan på att en tribunal kan inrättas inför vilken den högsta ryska ledningen kan ställas till ansvar för aggressionsbrottet har en koordineringsmekanism som ska stödja utredningar och insamlingen av bevisning om det ryska aggressionsbrottet för framtida rättegångar inrättats. Denna mekanism kallas *International Coordination Center for the Prosecution of the Crime of Aggression* (ICPA) och har inrättats inom ramen för Eurojusts befintliga mandat och den gemensamma utredningsgrupp som Eurojust ger stöd till. Arbetet i ICPA inleddes i juli 2023.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 2 juni 2022 och den 6 oktober 2022. Samråd med EU-nämnden den 3 juni och den 7 oktober 2022, samt den 3 mars och den 13 oktober 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktopromemoria: -

7. (ev.) Undersökning om Eppos funktion

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) blev operativ den 1 juni 2021. Inom fem år ska en utvärderingsrapport tas fram av kommissionen enligt Eppo-förordningen (Rådets förordning [EU] 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättandet av Europeiska åklagarmyndigheten).

Kommissionen har redan nu beställt och tagit emot en undersökning om Eppos funktion, som nu ska diskuteras. Undersökningen har analyserat genomförandet av Eppo-förordningen i de deltagande medlemsstaternas nationella lagstiftning samt behovet av ändringar i Eppo-förordningen.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen ser positivt på att en undersökning om Eppos funktion har utförts. Det är av intresse även för icke-deltagande medlemsstater som Sverige.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 2 juni 2023. Överläggning med justitieutskottet den 15 juni 2023. Information till justitieutskottet vid flera tillfällen, senast den 1 juni 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2013/14:FPM10

8. Rådets ståndpunkt och slutsatser om tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Enligt artikel 97 i dataskyddsförordningen (2016/679) ska kommissionen vart fjärde år överlämna en rapport om tillämpningen och översynen av dataskyddsförordningen till Europaparlamentet och rådet. Nästa rapport är planerad till mitten av 2024. Rådet ska inför utarbetandet av denna rapport anta en position om tillämpningen av dataskyddsförordningen, som ska fungera som en del av underlaget för kommissionens rapport.

Under hösten 2023 har rådets position och slutsatser om tillämpningen av dataskyddsförordningen diskuterats och utmynnat i ett dokument som fokuserar på några utvalda frågor kring tillämpningen av förordningen. Dessa frågor rör dataskyddsförordningens principer och skyddet av registrerades rättigheter, privata aktörers tillämpning av

dataskyddsförordningen, offentliga aktörers tillämpning av dataskyddsförordningen, utrymmet för nationell lagstiftning, särskilda behandlingssituationer (bland annat informationsutbyte med brottsbekämpande myndigheter), samarbetet mellan tillsynsmyndigheter och mekanismen för enhetlighet, internationella överföringar samt samspelet mellan dataskyddsförordningen och ny EU-lagstiftning.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser att ställa sig bakom rådets antagande av rådets position och slutsatser om tillämpningen av dataskyddsförordningen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

9. Europeisk strategi för e-juridik 2024–2028

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: EU:s medlemsstater samarbetar för att förbättra och utveckla användningen av modern teknik i samarbetet mellan medlemsstaternas rättsliga myndigheter, bland annat i gränsöverskridande rättsliga förfaranden. Samarbetet går under samlingsnamnet e-juridik. EU:s ministerråd antog i december 2018 en femårig strategi och handlingsplan för e-juridik 2019–2023. Eftersom den nu gällande strategin och handlingsplanen löper ut detta år har det spanska ordförandeskapet lagt fram ett förslag till en ny europeisk e-juridikstrategi för åren 2024–2028. I förslaget fastställs mål och principer för EU:s arbete med e-juridik under de kommande åren. Strategin syftar till att förbättra tillgängligheten, effektiviteten och användarvänligheten i europeiska rättssystem genom digitalisering och samarbete mellan medlemsländerna. Detta ska uppnås samtidigt som individens grundläggande rättigheter respekteras.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser att ställa sig bakom den nya strategin.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

10. EU:s anslutning till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Av artikel 6.2 i EU-fördraget följer att EU ska ansluta sig till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen).

Förhandlingarna om EU:s anslutning till Europakonventionen inleddes i juli 2010 mellan EU och Europarådet. I april 2013 nåddes en första överenskommelse på förhandlarnivå mellan samtliga konventionsparter och EU om ett utkast till anslutningsavtal. I december 2014 slog dock EU-domstolen i ett yttrande fast att utkastet till anslutningsavtal inte var förenligt med unionsrätten. Förhandlingarna mellan EU och Europarådet återupptogs därför under hösten 2020.

En av de frågor som EU-domstolen lyfte som problematiska med det tidigare avtalsutkastet rör domstolens behörighet på området för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, det så kallade GUSP-området. Invändningen handlar i korthet om att eftersom EU-domstolens behörighet på det området är begränsad (artikel 24 EU-fördraget och 275 EUF-fördraget) riskerar anslutningen att innebära att Europadomstolen kan pröva om vissa handlanden är förenliga med Europakonventionen som EU-domstolen inte har behörighet att pröva. Detta skulle åsidosätta unionsrättens särdrag.

EU:s medlemsstater enades i början på mars 2023 om att GUSP-invändningen ska lösas internt inom unionen. Samma månad kunde överenskommelser nås mellan EU och Europarådet i de sista förhandlingsfrågorna. I och med det finns en överenskommelse om ett nytt utkast till anslutningsavtal.

Under hösten har diskussionerna fortsatt inom EU om en intern lösning på GUSP-invändningen. Det finns fortfarande ett starkt stöd hos medlemsstaterna för en så kallad tolkningsförklaring. Den skulle tolka fördragen och tydliggöra att EU-domstolen, precis som Europadomstolen, har kompetens att pröva påstådda kränkningar av grundläggande fri- och rättigheter på alla områden, inklusive GUSP-området. Den enighet som krävs kring lösningen har dock ännu inte har kunnat nås.

EU-domstolen väntas i vår avgöra ett mål som förväntas ge ledning i frågan om domstolens behörighet på GUSP-området. Sverige har intervenerat i målet. Det är regeringens förhoppning att avgörandet ska underlätta arbetet med att nå en lösning på GUSP-invändningen.

Regeringens övergripande målsättning är att anslutningen ska ske så snart som möjligt och att den ska bidra till att stärka såväl den enskildes ställning som Europakonventionen och Europadomstolen. Riksdagen har återkommande tydligt uttryckt önskemål om en anslutning, bland annat genom att ge tillkänna att regeringen ”med all kraft bör verka” för en sådan (bet. 2000/01:KUU1).

På det nu aktuella rådsmötet ska en framstegsrapport presenteras.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information i EU-nämnden vid flera tillfällen, senast 2 juni 2023. Samråd ägde rum bland annat 2010, 2019 och 2021. Överläggning med konstitutionsutskottet ägde rum 2010 och utskottet har därefter informerats löpande. Senaste tillfället var den 25 april 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

11. Övriga frågor

- a) Utnämning av direktören för Europeiska unionens byrå för grundläggande friheter (FRA)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Paulina Brandberg

Förslagets innehåll: Det spanska ordförandeskapet väntas informera om processen med att utnämningen av en ny direktör för EU:s byrå för grundläggande rättigheter.

- b) Ministerforumet om rättsliga och inrikes frågor mellan EU och länderna på västra Balkan, Skopje den 26–27 oktober 2023

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Information från ordförandeskapet om minstermöte om rättsliga och inrikes frågor mellan EU och länderna på västra Balkan som hölls i Skopje den 26–27 oktober 2023.

- c) Minstermötet mellan EU och USA om rättsliga och inrikes frågor, Washington den 13–14 november 2023

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Information från ordförandeskapet om minstermöte om rättsliga och inrikes frågor mellan EU och USA som hölls i Washington den 13–14 november 2023.

d) Förhandlingarna mellan EU och USA om ett avtal om elektroniska bevis

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Den 6 juni 2019 gav rådet kommissionen i uppgift att förhandla fram ett EU-gemensamt avtal med USA om tillgång till elektroniska bevis. Behovet av ett sådant avtal kunde konstateras under förhandlingar av den så kallade e-bevisförordningen (EU:s förordning 2023/1543 av den 12 juli 2023 om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden och för verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd till följd av straffrättsliga förfaranden). Det handlar bland annat om att det krävs en reglering av hur motstridiga skyldigheter som kan uppstå för tjänsteleverantörer med hänsyn till att de kan vara underkastade såväl EU-rättslig som tredjelandets lag, främst amerikansk lag, ska hanteras.

Förhandlingarna med USA inleddes 2019. Med hänsyn till att förhandlingarna av e-bevisförordningen drog ut på tiden, pausades förhandlingarna med USA. Sedan förhandlingarna av förordningen kunde slutföras under våren 2023 återupptogs förhandlingarna med USA i mars 2023. Förhandlingarna går nu in i en ny fas där avtalets innehåll ska diskuteras mer i detalj.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Informationen till justitieutskottet vid ett flertal tillfällen, senast den 3 juni 2021. Samråd med EU-nämnden vid ett flertal tillfällen, senast den 13 oktober 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

e) (ev.) Årsrapporten om tillämpningen 2011 av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Paulina Brandberg

Förslagets innehåll: Kommissionen väntas informera om den årliga rapporten om tillämpningen av stadgan om de grundläggande rättigheterna inom unionen.

f) Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av Belgien

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Det inkommande belgiska ordförandeskapet kommer att presentera sitt arbetsprogram för perioden januari-juni 2024.

Tisdagen den 5 december - Inrikes frågor

12. Det övergripande läget i Schengenområdet

a) Schengenbarometern

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: En återkommande punkt på Schengenrådets dagordning är den om det övergripande läget i Schengenområdet. Punkten är indelad i två underpunkter. Under den första underpunkten så presenterar kommissionen Schengenbarometern. Under den andra underpunkten kommer effektiviserandet av återvändande att diskuteras, se nedan.

Syftet med barometern är att ge en ögonblicksbild över läget i Schengenområdet. Under ett år tas tre barometrar fram till Schengenråden. Till Schengenrådet i juni tas en större och mer omfattande Schengenrapport fram av kommissionen. I den nu aktuella barometern konstaterar kommissionen att trycket mot den yttre gränsen stabiliserat sig men förblir högt, sekundärförflyttningarna har ökat, återvändandebeslut ligger stabilt jämfört med 2022 men återvändandet har effektiviserats något.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar barometern som kommissionen har presenterat.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 22 februari 2022, 2 juni 2022, 4 oktober 2022, 1 december 2022, 23 februari 2023 och 1 juni 2023. Samråd med EU-nämnden den 25 februari 2022, 3 juni 2022, 7 oktober 2022, 2 december 2022, 3 mars 2023, 2 juni 2023 och 13 oktober 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: Tillståndet i Schengenområdet är en återkommande punkt på RIF-rådets dagordning och kommer sannolikt att följas upp även framöver.

Faktapromemoria: -

b) Effektivisera systemen för återvändande

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Maria Malmer Stenergård

Förslagets innehåll: Den senaste tidens händelser har aktualiserat frågan om återvändande av personer som utgör säkerhetshot. Frågan har lyfts vid flera möten, däribland i återvändandekoordinatorns högnivånätverk, i rådsarbetsgruppen för Schengenfrågor samt i den strategiska kommittén för invandring, gränser och asyl (Scifa). Vid Schengenrådet väntas fortsatta diskussioner, främst kring de interna aspekterna av återvändande, det vill säga samarbete mellan nationella myndigheter och mellan medlemsstaterna. Aktuella frågor är bland annat nya system som kan bidra till ett förbättrat återvändande, Frontex arbete och återintegreringsstöd.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar att ordförandeskapet valt att fokusera på återvändande, i synnerhet återvändande av personer som utgör ett säkerhetshot. Såväl de interna som de externa delarna av återvändandet behöver intensifieras och vi behöver vara öppna för innovativa lösningar.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

13. (ev.) Rådets beslut om den fullständiga tillämpningen av bestämmelserna i Schengenregelverket i Bulgarien och Rumänien (Rättslig grund: artikel 4.2 i anslutningsakten för Bulgarien och Rumänien från 2005)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Antagande

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Processen för utvärdering av Bulgariens och Rumäniens förmåga att tillämpa Schengenregelverket inleddes 2007–2008.

Rådet bedömde 2011 att Bulgarien och Rumänien uppfyllde kraven i Schengenregelverket. Därmed finns förutsättningar att genom ett rådsbeslut formellt ange från vilket datum Schengenregelverket ska tillämpas i sin helhet i länderna. Kommissionen fattade vidare den 15 september 2023 beslut om att avsluta den särskilda samarbets- och verifikationsmekanismen (CVM) om att reformera rättsväsendet och motverka korruption eftersom man anser att såväl Bulgarien som Rumänien levt upp till mekanismens åtaganden.

Förslaget till rådsbeslut var senast på dagordningen vid ett rådsmöte i december 2022, men vid tillfället fanns inte enhällighet för att godkänna Bulgariens och Rumäniens Schengenanslutning.

Eventuellt kan dagordningspunkten komma att göras om till en lägesuppdatering avseende vidtagna åtgärder sedan rådsmötet i december 2022 och en presentation av rapporten från den utvärderingsresa till Bulgarien gällande tillämpningen av Schengenregelverket som ägde rum den 23–24 november 2023.

Förslag till svensk ståndpunkt: Såväl Bulgarien som Rumänien har berättigade förväntningar på att bli fullvärdiga medlemmar i Schengensamarbetet. Genom att båda länder bedöms leva upp till de formella kriterier som ställts är regeringens bedömning att de är redo för full tillämpning av Schengenregelverket. Samtidigt bygger ett fungerande Schengensamarbete på att alla länder har ömsesidigt förtroende för varandras förmåga att tillämpa regelverket.

Om förutsättningar för beslut med enhällighet i rådet föreligger ska Sverige också rösta ja och inte ensam blockera om det finns ett brett stöd för beslut bland medlemsstaterna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 10 november 2022. Information till justitieutskottet den 6 oktober 2022 och den 1 december 2022. Samråd med EU-nämnden den 7 oktober 2022 och den 2 december 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

14. Migrations- och asylpakten

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Maria Malmer Stenergård

Förslagets innehåll: Trepartsmöten pågår om flera av rättsaktsförslagen i migrations- och asylpakten. Det handlar om förslagen till reviderad Eurodac-förordning screeningförordning, asylprocedurförordning, asyl- och migrationshanteringsförordning och krishanteringsförordning. Enligt den färdplan för förhandlingarna som rådet och Europaparlamentet tidigare har enats om ska dessa rättsaktsförslag vara färdigförhandlade till februari 2024.

Vid nu aktuellt möte väntas det spanska ordförandeskapet uppdatera ministrarna om utvecklingen i förhandlingarna sedan det föregående mötet för rättsliga och inrikes frågor den 19–20 oktober. Någon diskussion i anslutning till lägesrapporteringen har inte aviserats men kan inte uteslutas.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen stödjer en fortsatt process i enlighet med den färdplan för förhandlingsarbetet som rådet och Europaparlamentet ställt sig bakom givet att svenska ståndpunkter beaktas. Regeringen står bakom rådets allmänna riktlinjer för rättsaktsförslagen och ska verka för att de upprätthålls i så stor utsträckning som möjligt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Samråd med EU-nämnden om enstaka eller flera av rättsaktsförslagen har skett återkommande inför möten i rådet för rättsliga och inrikes frågor. Senaste tillfällena var den 3 mars, den 2 juni, den 22 september och den 13 oktober 2023.

Överläggning med socialförsäkringsutskottet har skett löpande sedan förslagen presenterades. Senaste tillfällena var den 11 maj och den 1 juni 2023. Information till utskottet har också lämnats löpande, senast den 11 maj, den 13 juni och den 21 september 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: Förhandlingar väntas fortsätta inom rådsstrukturen och i trepartsmöten med Europaparlamentet.

Faktapromemoria:

Fakta-PM 2015/16:FPM96 (reviderad Eurodacförordning)
Fakta-PM 2015/16:FPM131 (asylprocedurförordningen)
Fakta-PM 2020/21:FPM19 (meddelande om en ny migrations- och asylpakt)
Fakta-PM 2020/21:FPM20 (förordning om asyl- och migrationshantering)
Fakta-PM 2020/21:FPM21 (ändrat förslag till asylprocedurförordning)
Fakta-PM 2020/21:FPM22 (screeningförordningen)
Fakta-PM 2020/21:FPM23 (förordning om krissituationer och force majeure på migrations- och asylområdet)

15. Övriga frågor

a) Förordningen om att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Syftet med förslaget är förebygga och bekämpa lagring och spridning av sexuellt övergreppsmaterial samt kontakt med barn i sexuella syften (grooming) i elektroniska kommunikationer och digitala tjänster. Det föreslås därför en skyldighet för tjänsteleverantörer att bedöma, förebygga, minska och rapportera risker för sådant missbruk av deras tjänster. Dessa skyldigheter föreslås vara förenade med möjligheter till administrativa sanktioner.

Redan idag finns möjligheter för tjänsteleverantörer att hantera riskerna och att rapportera övergreppsmaterial för såväl känt material som nytt material och grooming. Det leder till att ansvariga myndigheter får in rapporter och kan göra nytt material till känt material samt identifiera och kartlägga grooming.

Den mest ingripande åtgärden i förslaget är den så kallade spårningsordern. En spårningsorder ska kunna riktas mot en kommunikations- eller lagringstjänst om det bedöms föreligga en signifikant och aktuell eller förutsägbar risk för att tjänsten används för spridning eller lagring av

övergreppsmaterial och tjänsten inte själv vidtagit åtgärder för att förhindra detta. Spårningsordens syfte är att med tekniska verktyg identifiera förekomst av övergreppsmaterial eller grooming i tjänsten. Spårningsordern beslutas av domstol eller oberoende myndighet. Förslaget innebär en uttrycklig reglering om att förordningen inte ska medföra någon ändring av skyldigheten att respektera de rättigheter, friheter och principer som avses i artikel 6 i EU-fördraget och ska tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av grundläggande principer som rör yttrande- och informationsfriheten.

Under de pågående förhandlingarna har ett flertal ändringar av kommissionens ursprungliga förslag skett. Bland annat har det förtydligats att spårningsordern ska vara en sista utväg när andra mindre ingripande åtgärder visat sig verkningslösa. Det har också klargjorts att förslaget inte hindrar eller förbjuder användning av helsträckskryptering. Det har även förtydligat förhållandet till EU:s generella övervakningsförbud i förordningen om digitala tjänster (förordning (EU) 2022/2065).

Ett nytt europeiskt centrum för att förebygga och motverka sexuella övergrepp mot barn (EU-centret) ska inrättas. Dess uppgifter ska bland annat vara att bidra till genomförandet av förordningen, hantera och distribuera till nationella myndigheter de rapporter som kommer in från leverantörer och att skapa, underhålla och driva databaser med indikatorer på sexuellt övergreppsmaterial som leverantörer kommer att behöva för att kunna uppfylla sina skyldigheter. Centret ska vidare ge stöd till medlemsstaterna och i nära samarbete med dessa och Europol utveckla tekniska och praktiska metoder för att förbättra och förstärka arbetet mot sexuella övergrepp mot barn.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 16 juni 2022 och den 14 september 2023. Information till justitieutskottet 1 december 2022 och 20 april 2023. Överläggning med konstitutionsutskottet den 15 december 2022 och information till konstitutionsutskottet den 18 april 2023. Samråd med EU-nämnden den 2 december 2022 och den 13 oktober 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: Ordförandeskapets och kommissionens målsättning har varit att nå en slutlig politisk överenskommelse mellan

Europaparlamentet och rådet senast under våren 2024. Ordförandeskapet har hittills inte lyckats nå en kompromisslösning som kunnat få stöd av en kvalificerad majoritet i rådet och det återstår att se hur ordförandeskapet avser att gå vidare med frågan.

Faktapromemoria: 2021/22 FPM:99

b) Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Maria Malmer Stenergard

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet väntas informera om läget i pågående förhandlingar av aktuella lagstiftningsförslag.

16. Asyl och migration: den yttre dimensionen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Maria Malmer Stenergard

Förslagets innehåll: EU-kommissionen väntas presentera en uppdatering om situationen utmed de främsta migrationsrutterna till EU och en återsrapportering om arbetet med migrationspartnerskap med prioriterade tredjeländer. Någon diskussion i anslutning till lägesrapporteringen har inte aviserats, men kan inte uteslutas.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen anser att EU:s samarbete med ursprungs-, transit- och stora mottagarländer är en central aspekt av migrationsfrågan. Arbetet ska vara strategiskt och långsiktigt och konkret bidra till att stärka partnerländernas kapacitet att hantera alla aspekter av migration, motverka grundorsaker och drivkrafter till irreguljär migration och tvångsfördrivning samt effektivisera EU:s återvändandearbete.

Regeringen framhåller vikten av att minska det totala irreguljära migrationstrycket till EU.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Samråd med EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 13 oktober 2023. Socialförsäkringsutskottet har löpande fått information, senast den 21 september 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: Förhandlingar och diskussioner om förslagen i migrations- och asylpakten fortlöper i rådsstrukturen, främst arbetsgruppen för externa migrationsfrågor (EMWP), den operativa samordningsmekanismen för extern migration (Mocadem), rättsrådgivarkretsen och den strategiska kommittén för invandring, gränser och asyl (Scifa).

Faktapromemoria: 2020/21:FPM19

17. Konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina: Inre säkerhet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: EU har vidtagit ett antal åtgärder för att hantera riskerna för den inre säkerheten till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. Vid mötet förväntas rådet informeras av kommissionen och berörda EU-myndigheter om de olika åtgärder som vidtagits. Därefter följer en diskussion.

EU har en pågående dialog om inre säkerhet med Ukraina som omfattar gränssäkerhet, vapensmuggling, våldsbejakande utländska stridande och övriga säkerhetsrisker. Nästa möte i dialogen ska fokusera på gränssäkerhet och gränsförvaltning.

EU:s byråer, däribland Europol, Frontex och Eurojust, samarbetar nära Ukraina. Europol gör återkommande bedömningar om vilka samråd som bör ske med andra parter så att bedömningarna i möjligaste mån ska utgöra en gemensam lägesbild och uppfattning. Gällande påverkan på kriminella aktiviteter ser Europol bland annat bedrägerier online, penningtvätt,

sanktionsbrott, spridning av desinformation och smuggling. Europol är också behjälpliga i utredningar av krigsbrott med att stödja insamling och systematisering av bevis på ett enhetligt sätt.

EU har tagit fram en lista över åtgärder för att förhindra vapensmuggling som innehåller förebyggande åtgärder, operativt samarbete och kapacitetsuppbyggnader åtgärder. Ukraina har nyligen inrättat ett nationellt vapenregister och kommer att utse en nationell kontaktpunkt för skjutvapen. Fokus i nuläget är en harmonisering av lagstiftningen i Ukraina gällande handeldvapen samt införandet av vapenregistret och etableringen av nationella kontaktpunkter för skjutvapen. Även om antalet fall med vapen som hamnar i kriminellas händer har sjunkit bedöms hotet från vapensmuggling kvarstå, men framför allt på lång till medellång sikt.

EU:s stödcentrum för inre säkerhet och gränsförvaltning i Moldavien etablerades av kommissionen och Moldavien för samarbete inom inre säkerhet och gränshantering. Plattformen bidrar till att kanalisera och samordna stöd till Moldavien. Arbetet fokuserar på bland annat vapensmuggling, människosmuggling, människohandel, återvinning av tillgångar och hybrida hot. Det senaste mötet fokuserade på droghandel och hölls den 9 november.

EU har även civila krishanteringsinsatser i både Ukraina och Moldavien inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP).

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar att EU gemensamt vidtar åtgärder som syftar till att hantera de säkerhetshot som uppstår på grund av Rysslands aggression mot Ukraina. Fortsatt militärt och civilt stöd till Ukraina, likväl som stöd till Moldavien, är absolut nödvändigt, inklusive sådana åtgärder på det inre säkerhetsområdet som främjar ländernas EU-närmande. Det är samtidigt viktigt att stödet är koordinerat för att maximera effekten av EU:s åtgärder och undvika duplicering. Vapensmuggling och människohandel är exempel på frågor av vikt för den inre säkerheten.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 1 december 2022, 23 februari 2023, 1 juni 2023 och 21 september 2023. Samråd med EU-nämnden den 2 december 2022, 3 mars 2023, 2 juni 2023 och 22 september 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: Frågan förväntas fortsatt komma upp på kommande RIF-dagordningar.

Faktapromemoria: -

18. Konsekvenserna av situationen i Mellanöstern för EU:s interna säkerhet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Situationen i Mellanöstern och dess konsekvenser för EU:s inre säkerhet har bland annat diskuterats i den ständiga kommittén för operativt samarbete i frågor som rör den inre säkerheten (COSI). Hamas attack mot Israel och den efterföljande händelseutvecklingen beskrivs som en destabiliserande extern händelse som kan inspirera individer till våldshandlingar i EU och som ökar hotet mot EU:s inre säkerhet.

Samtidigt som Hamas inte uppmanat till attacker i EU mot europeiska mål, har al-Qaida uttryckt stöd för Hamas attack mot Israel. Daesh har uppmanat till attacker mot judiska mål i USA, EU och resten av världen. Inflytelserika muslimska predikanter och organisationer i Mellanöstern och Nordafrika, med ett stort antal följare både utanför och innanför EU, har hyllat Hamas attack och beskrivit konflikten i våldsbejakande termer och legitimerat våld mot israeler och judar. Situationen utnyttjas även av våldsbejakande höger- och vänsterextremistiska grupper. Polarisering, hat och hot samt desinformation har ökat i många medlemsstater med en stor uppgång av antalet antisemitiska handlingar. Många medlemsstater har vidtagit åtgärder för att skydda judiska samfund, synagogor och andra lokaler med judisk anknytning. EU:s *Integrated Political Crisis Response* (IPCR) har aktiverats för att bevaka situationen och koordinera åtgärder.

Omfattningen och spridningen av hatfulla budskap, våldsbejakande propaganda, terrorisminnehåll och bildmaterial på attacker har ökat snabbt online. *EU Internet Forum* (EUIF) höll ett extrainkallat möte den 13 oktober för att diskutera händelseutvecklingen i onlinemiljön och har tagit fram information och stöd till medlemsstaterna i deras arbete att förhindra

spridning av våldsbejakande extremism och terrorisminnehåll online. IPCR har uppmanat medlemsstaterna att intensifiera åtgärderna för att ta bort olagligt innehåll online, bland annat genom dialog med sociala medier-plattformar.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen ser allvarligt på den aktuella situationen och betonar vikten av det gemensamma arbetet inom EU för att motverka att bland annat polarisering och spridning av hatiska budskap leder till ökad radikaliserings och konkreta säkerhetshot mot EU:s medborgare.

Regeringen anser att centrala aspekter i arbetet utgörs av att utveckla förmågan att identifiera terroristmaterial online och vidta lämpliga åtgärder för att hindra dess spridning och förebygga radikaliserings, öka EU-medborgarnas motståndskraft mot desinformation, falsk ryktesspridning och konspirationsteorier, intensifierat arbete mot terrorismfinansiering och ökat informationsutbyte genom att till fullo nyttja existerande informationssystem samt genomförande av interoperabilitet mellan EU:s gemensamma gräns- och säkerhetssystem.

Regeringen välkomnar det spanska ordförandeskapets fokus på att diskutera gemensamma åtgärder inom EU för att motverka säkerhetshot mot EU:s medborgare, och erfarenhetsutbyte kring vidtagna åtgärder, både nationellt och på EU-nivå, om hur EU bäst kan bemöta den aktuella situationen.

Svenska myndigheter konstaterar att situationen i Mellanöstern och Israel/Palestina-frågan ses som symboliskt viktig bland en bred målgrupp och ser att en växande polarisering i frågan verkar drivande för de olika extremistmiljöerna i Sverige. Den förstärker ett redan befintligt hot mot den inre säkerheten och förstärker därtill hotbilden mot judiska och israeliska mål i Sverige.

Åtgärder i syfte att skydda och främja judiskt liv och bekämpa antisemitism är viktigt för regeringen. En rad åtgärder har vidtagits för att stärka säkerheten för judiska församlingar, däribland ekonomiskt stöd från regeringen. Polismyndigheten och andra ansvariga myndigheter har vidtagit åtgärder, exempelvis genom ökad tillsyn av judiska objekt, ökad dialog med arrangörer av allmänna sammankomster samt kontinuerlig bedömning av säkerhetshotet kring judiska objekt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: Det EU-gemensamma arbetet för att möta säkerhetshot mot EU hanteras löpande i rådsstrukturen.

Faktapromemoria: -

19. Att ta itu med säkerhetsutmaningar: bedömning av den rådgivande styrelsen för underrättelseverksamhet (Intelligence Advisory Board)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av ordföranden för gruppen för kamp mot terrorism. Lägesrapport.

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Under dagordningspunkten kommer en lägesuppdatering ges gällande aktuella säkerhetshot mot EU och hur medlemsstaternas säkerhets- och underrättelsetjänster samarbetar för att möta dessa. *Intelligence Advisory Board* (IAB) representerar samtliga säkerhets- och underrättelsetjänster från EU:s medlemsstater samt från Norge, Schweiz och Storbritannien. IAB är tjänsternas huvudsakliga kommunikationskanal gentemot EU. Det gäller såväl i kontraterrorism som i andra strategiska frågor. Lägesuppdateringen kommer att ges av Spanien i egenskap av ordförande i gruppen för kamp mot terrorism (*Counter-Terrorism Group*, CTG). CTG är ett mellanstatligt forum för säkerhetstjänster med ansvar för terrorismbekämpning i EU:s medlemsstater samt Norge, Schweiz och Storbritannien.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 1 juni 2023 och samråd med EU-nämnden den 2 juni 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: Det EU-gemensamma arbetet för att möta säkerhetshot mot EU hanteras löpande i rådsstrukturen.

Faktapromemoria: -

20. Rådets rekommendation om en plan för kritisk infrastruktur

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Carl-Oskar Bohlin

Förslagets innehåll: Kommissionens förslag till rådsrekommendation innehåller en plan med åtgärder för samordnad hantering på unionsnivå avseende störningar av kritisk infrastruktur med stor gränsöverskridande betydelse. Förslagets syfte är att förbättra samarbetet mellan medlemsstaterna och unionens relevanta institutioner, organ och byråer när det gäller sådana betydande incidenter. Planen syftar till att uppnå tre huvudmål: gemensam situationsmedvetenhet, samordnad kommunikation till allmänheten och effektiva insatser.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till försvarsutskottet den 28 september 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: Förhandling av förslaget fortsätter i ansvarig rådsarbetsgrupp (PROCIV-CER).

Faktapromemoria: -

21. Övriga frågor

- a) Ministerforumet om rättsliga och inrikes frågor mellan EU och länderna på västra Balkan, Skopje den 26-27 oktober 2023

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Information från ordförandeskapet om ministermöte om rättsliga och inrikes frågor mellan EU och länderna på västra Balkan som hölls i Skopje den 26–27 oktober 2023.

b) **Ministermötet mellan EU och USA om rättsliga och inrikes frågor, Washington den 13–14 november 2023**

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Information från ordförandeskapet om ministermöte om rättsliga och inrikes frågor mellan EU och USA som hölls i Washington den 13–14 november 2023.

c) **Andra plenarsammanträdet i högnivågruppen för tillgång till uppgifter för effektiv brottsbekämpning, Bryssel den 21 november 2023**

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet avser informera om arbetet i högnivågruppen för tillgång till data för en effektiv brottsbekämpning. Under det svenska ordförandeskapet våren 2023 arbetade Sverige under rubriken ”going dark” för inrättat av en högnivågrupp som ska ta fram förslag på hur de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till digital information kan förbättras. Gruppen leds gemensamt av EU-kommissionen och det roterande ordförandeskapet i EU:s ministerråd.

Gruppen samlar berörda aktörer på högre tjänstemannanivå och på expertnivå i form av arbetsgrupper som ska arbeta med operativa

utmaningar för brottsbekämpningen när det gäller frågor om tillgång till information, framför allt kopplade till kryptering och datalagring.

Gruppen ska arbeta under ett år från och med juni 2023 och därmed fortsätta under de spanska och belgiska ordförandeskapen. Målet med gruppens arbete är att presentera konkreta förslag på hur tillgången till information kan förbättras.

Det andra mötet i högnivågruppen ägde rum den 21 november. Vid mötet enades högnivågruppen om de främsta utmaningar för brottsbekämpningen vad gäller tillgång till information samt de bakomliggande orsakerna till utmaningarna. Gruppen hade även en första diskussion om möjliga lösningar som arbetsgrupperna kunde arbeta vidare med.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 17 januari 2023. Samråd med EU-nämnden den 2 juni 2023.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

- d) Samrådsmöte med stater som gränsar till Ryssland och Belarus, Vilnius den 27 oktober 2023

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från Litauen

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Estland, Lettland, Litauen, Finland, Norge, Polen och Ukrainas inrikesministrar träffades i Vilnius den 27 oktober för att diskutera gemensamma säkerhetsutmaningar i form av bland annat hybridhot, gränskontroll, migration, civil krisberedskap och infrastrukturens resiliens. Under rådsmötet kommer Litauen att informera om mötet.

e) Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av Belgien

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Maria Malmer Stenergård

Förslagets innehåll: Det inkommande belgiska ordförandeskapet kommer att presentera sitt arbetsprogram för perioden januari-juni 2024.

I anslutning till rådets möte: Gemensamma Schengenkommittén

1. Det övergripande läget i Schengenområdet

a) Schengenbarometern

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan, punkten 12 a.

b) Effektivisera systemen för återvändande

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Maria Malmer Stenergård

Förslagets innehåll: Se ovan, punkten 12 b.

2. (ev.) Rådets beslut om den fullständiga tillämpningen av bestämmelserna i Schengenregelverket i Bulgarien och Rumänien (Rättslig grund: artikel 4.2 i anslutningsakten för Bulgarien och Rumänien från 2005)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer

Förslagets innehåll: Se ovan, punkten 13.

3. Övriga frågor: Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Gunnar Strömmer och Maria Malmer Stenergård

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet väntas informera om läget i pågående förhandlingar av aktuella lagstiftningsförslag. Se ovan punkten 15 b.